ליורשו פשיטא לפטור את אשתו מן היבום

אצמריכא ליה הא נמי תנינא 6מי שאמר

בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן "יש לי

אחים אינו נאמן התם דלא מוחזק לן באח

הכא יאף על גב דמוחזק ליה באח אמר

רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל

מפני מה אמרו זה בני נאמן הואיל ובעל

שאמר גרשתי את אשתי נאמן יא"ר יוסף

מריה דאברהם תלי תניא בדלא תניא אלא

אי אתמר הכי איתמר 6 א"ר יהודה אמר

שמואל מפני מה אמרו זה בני נאמן הואיל

ובידו לגרשה אמר רב יוסף השתא דאמרת

אמרינן הואיל בעל שאמר גרשתי את אשתי

נאמן הואיל ובידו לגרשה ייכי אתא רב

יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן בעל שאמר

בידיה. דרך שחוק כאדם שמנפח קש מתחת ידיו ומשליכו לאבוד כלומר כזה הרוח שהלך כך אבד טעמו של רב יוסף: **הואיל דרב יוסף.** דאמר בעל שאמר גרשתיה. ומיהו הואיל דשמואל איתיה דהא ודאי מלי מגרש לה: **למפרע.** אם עמד לפנינו באחד באייר ואמר גרשתי את

אשתי מאחד בניסן אינו נאמן להחזיקה כמו מגורשת למפרע שאם יבואו עדים אחרי כן שיאמרו אנו ראינו שזינתה בט"ו בניסן חדון בחנק כדין אשת איש דאין הבעל נאמן לעשותה מגורשת למפרע שהרי אין כאן מגו שהרי אינו יכול עכשיו באחד באייר לעשות לה גט שחתגרש בו

למפרע מקודם זנות: כאן להבא. אם אמר גרשתי את אשתי סתם א"נ עכשיו גרשתי דאינו מעיד עליה למפרע ולא נפחא מינה אלא

לפטרה מכאן ולהבא בין לזנות בין ליפטר מיבום וגם להנשא לכל מי שתרצה בחיי בעלה דמה לו לשקר הא אי בעי מגרש לה בפנינו ואכתי לא

אול לה הואיל דרב יוסף לגמרי דלהבא מיהא אמרינן הואיל: איבעיא להו אמר למפרע מהו להימוניה להבא. כלומר הא פשיטא לן

דהיכא דאמר למפרע לא מהימן לגבי זנות דמפרע דהא ליכא מגו ואם אמר עכשיו גרשתי דלא נפקא מינה אלא להבא ודאי מהימנינן ליה דהא אי בעי מצי מגרש לה ומה לו לשקר אבל הא קמבעיא לן היכא דקאמר למפרע כלומר זה ל' יום שגרשתי את אשתי מהו להימוניה לפטרה מזנות דלהבא דגבי להבא איכא למימר מגו דמה לו לשקר לפטרה להבא בטענת גרושין דלמפרע הא אי בעי מלי

מגרש לה השתא: מי פלגינן דבורא. דבמאי דאמר גרשתי מהימנינן ליה ותפטר אשתו מכאן ולהבא ובמאי דאמר זה ל' יום דהיינו

למפרע לא מהימנינן ליה דליכא מגו: או לא פלגינן דבורא. אלא כיון דלא מהימנינן ליה בגירושי מפרע משום דאין בידו לעשות

לה דמהימן אלא היכא דאמר סתמא גרשתי את אשתי א"נ עכשיו גרשתי את אשתי דמהימנינן אכוליה דבוריה דכיון דלא נפקא לן

א) קדושין סד., כי כחובות ב. שבת כב. [עירובין עה:], ג) [לקתן קלה. ע"ש], ד) [סנהדרין מג.], לי [גיטין סד.], ו) סנהדרין י., ו) ס"א

לאווקה,

גליון הש"ם

רשב"ם ד"ה הכא כו' בלא עדיב. ממוה לי הא בגרשמי דידעיען בודאי דהימה מוחוקת בא"א ואפ"ה נאמן במינו דבידו לגרשה. וקצת ש למינו דבידו לגרשה.

רגע ורגע בידו לפלק החזקה

לגע ולגע פיז נספק החוקט דל"ח ע"י גירושין חבל יש לי בנים דהוח ענין חחר שחין בידו חף דבידו לפלק החוקה ע"י גירושין מ"מ

במה שמסלק ע"י יש לי בנים

לינו באמן, ודוחק דמ"מ אינו נאמן, ודוחק דמ"מ איך ילפינן ממתני דגרשהי נאמן הא שני ושני ודמתני רק בלא אחווא לאיסורא

:צעדים ול"ע

הגהות הב"ח

(A) גם' הכי אתמר אמר שמואל כל"ל ותיבות אמר רב

יהודה נמחק: (ג) רשב"ם ד"ה ומשני המס וכו' לאו

כל כמיניה דאהני דבוריה לאחזוקה. נ"ב פי׳ דבוריה דהאיך שאמר יש לי בנים:

(ג) תום' ד"ה ליורשו וכו'

נוסס לא היה נאמן:

מוסף רש"י

יש לי בנים. ואין אשתו

זקוקה לינס (קדושין סד.). יש לי אחים. זקוקה לינס, והיא היתה עד הנה בחזקת

שלינה זקוקה (שם). מריה דאברהם. לשון תמיה הוא

(שבת כב.) תמה על דברי רבו ואמר מריה דאברהם מה זה היה לשמואל לומר כן, ועוד

שחלה רב יוסף ושכח תלמודו

ותוהה על דבריו הראשונים

ששת בידיה. כנומר רוס הוא זה שאמרת (סנהדרין מג). בעל שאמר גרשתי

לו לשתר הרי בידו לגרשה

נו נשקו ... (גיטין סד.). להורגו ולא להורגה. לפי שקרוב סום

בהאי סהדותא לגבי חבריה

לא מהימנינן ליה לגבי אשתו,

את אשתי נאמן.

קבו א ב מיי פ"ג מהלי יבוס הלכה ב ועי' במ"מ ובלח"מ סמג עשין נא טוש"ע אה"ע סי' קנו סעיף

קבח ג מיי׳ פי״ב מהל׳ גירושין הלכה ה סמג גירושין הנכה ה סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי קנב סעיף א: קבש ד מיי פייצ מהל עדות הל' ב ועי

בהשגות ובכ"מ סמג לאוין ריד טוש"ע חו"מ סי' לד כעיף כו:

רבינו גרשום

יש לי בנים. במדינת הים: נאמן ומותרת אשתו להנשא: יש לי אחים אינו נאמן. לאוסרה לעלמא: התם. משום הכי איכא נאמן. לאוסרה לעלמא: התם. משום הכי איכא למימר דנאמן דלא מוחזק לן בגויה דאית ליה אח: הכא. במתני׳ אע"ג דאתחזק באחי ואיכא למימר משום באורי האיכא לכו מו סום הכי אמר זה בני דלא בעי דנפלה איתתיה קמייהו ליבום אפי הכי נאמן: מריה דאברהם. מתמיה: תליתניא בדלא תניא. דהא דקא תני . במתני' האומר זה בני נאמן . ושנויה היא תלי במימרא ושנויה היא המי במיכה א דהא דקאמר בעל שאמר גרשתי כו'. כלומר דלא תיהוי זקוקה ליבום מימרא בעלמא היא ולא משנה. והיכי תלי מימרא במשנה משום דרב יוסף חולה היה משום דרב יוסף חולה היה ושכח תלמודו באונס היה מתמיה בעצמו היאך תלה רב יהודה רבו תניא בדלא תניא. אלא ודאי לעולם לא אמר לי כי הא מלתא דלא תלה משנה במימר׳. אלא הכי אתמר אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל כו׳ הואיל ובידו לגרשה. כו' הואיל ובידו לגרשה.
בפנינו דאינה זקוקה ליבם
להכי אמר מתני זה בני
נאמן דאמרינן הואיל ובידו
נאמן דאמרינן הואיל ובידו
לגרשה ולפוטרה מה לו
לשקר היכא דאמר זה
בני וטעם של משנתנו
משום הואיל הוא ולאו
משום הואיל הוא ולאו משום מימרא כשאמר משום מימרא כשאמר בעל גירשתי דלא ידעי דקושטא קאמר. אי לאו משום דאמרי׳ הואיל ובידו לגרשה לפנינו: והואיל וטעם משנתנו דבאומר זה בני [נאמן] משום האי טעמא הואיל ובידו לגרשה. בעל נמי שאמר גרשתי דנאמן מטעם דמשנתנו . הואיל ובידו לגרשה: מנפח רב ששת. מפיח בידיה: אזל ליה הואיל דרב יוסף. דאמר הואיל ובידו לגרשה אינה עיקר השתא דרב יצחק ב"ר שמואל קתני דאינו נאמן: לא קשיא כאן למפרע כאן להבא. הכי פירושא אם זינתה אשתו ובתר הכי קאמר גירשתיה קודם שזינתה כדי לפוטרה קודם שזינחה כדי לפוסרה ממיתה אין נאמן דאיכא למימר מחפה הוא עליה. אבל אם קודם שזינתה אמר גרשתי את אשתי נאמן. אבל הא מיבעיא לן . וינתה למפרע ואחר כך . אמר גירשתי וחזרה וזינתה אמר כך מהו להימוניה להבא. לזנות קמא אינו נאמן דאיכא למימר כדי לחפות עליה קאמר אבל מי מהימנינן ליה דאמרינן דבזנות שני כבר היתה דבונות שני כבר היתה פניה הואיל ואמר קודם לכן גירשהי . ל) אבל בונות ראשון דשוב אמר גירשתי אינו נאמן, או בידשת אפלגינן דבורא הואיל ואין נאמן מזונת ראשון דאום אמר כך אינו נאמן לפוטדה משני הוא. הבעל עצמו: ואחר. עד יהבעל עצמו: ואווו. עו עמו: מצטרפין להורגר. לאותו נואף דהבעל רחוק הוא לגבי נואף ונאמן להעיד עליו עם עד שני: ואין מצטרפין להורגה. לאשתו דקרוב לאשתו

ליורשו פשימא. דאנכסים שנפלו לו כשהוא גוסם לא יהא נאמן אע"ג דלענין בכורה נאמן היינו משום (ג) שראוי ליורשו שהרי בידוע שהוא בנו" אבל הכא דלא ידעינן אם הוא ליורשו או לא אינו נאמן: הואיד ובידו לגרשה.

> והשתא שאומר זה בני לא פסיל לה ב מ"מ חשיב מגו לפטרה מיבס ג: אול ליה הואיל דרב יוסף. ולא אמרינן הואיל ובידו לגרשה דס"ד השתח דחין נחמן לומר גרשתי אשתי עתה דאפי׳ להבא אין נאמן לומר גרשתי אשתי וא"ת א"כ מ"ט דמתני׳ דזה בני נאמן וי״ל דדוקא לענין שאמר גרשתי לא אמר מגו הואיל ובידו לגרשה משום דאם איתא דגרשה אית לה קלא ולכך אינו נאמן אבל זה בני נאמן במגו להואיל ובידו לגרשה דיכול להיות שיש לו בן ואין

ידוע לעולס:

אע"ג דהאי מגו לא חשיבא שאס

היה מגרשה היה פוסלה מן הכהונה

למפרע אין נאמן. דמחי קמ"ל פשיטח דאין נאמן לומר למפרע גרשתי אשתי שאם היה נאמן מה הועילו חכמים בתקנה שתקנו זמן בגיטין שלא יחפה על בת אחותו אם תזנה תחתיו (גיטין דף יז.) דלעולם יחפה שיאמר גרשתיה קודם הזנות ויהיה נאמן בשלמא למ"ד בסמוך דלא פלגינן דבורה התי שפיר דהצטריך לאשמועינן דאפי׳ מכאן ולהבא אין נאמן כשאומר גרשתי מקודם אבל למ"ד פלגינן דבורא ונאמן מכאן ולהבא אלא למפרע דוקא אין נאמן קשה

פלוני בא על אשתי. מילמיה דרבא היא בפ"ק דסנהדרין

אבל אצל אשתו לא אמר קמ"ל וקשה לה"ר חיים דפשיטא הוא דאדם קרוב אלל אשתו כדתנן בזה בורר (שם דף מ:)™ ויש לומר דאף על גב דפסול לעדות הוא להעיד על אשתו כשאומר פלוני בא על אשתי הוה אמינא מתוך שנאמן על פלוני נאמן נמי עליה הי מזיה

גרשתי את אשתי יאינו נאמן יסמנפח רב יוסף ששת בידיה אזל ליה הואיל דרב יוסף איני והא יא"ר חייא בר אבין אמר רבי יוחנן בעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן לא קשיא כאן למפרע כאן להבא איבעיא להו אמר למפרע מהו להימוניה להבא מי פלגינן אמר למפרע נווון לודינוניון לובית בי בייבן דבורא או לא פלגינן דבורא רב מארי ורב זביד חד אמר פלגינן וחד אמר לא פלגינן מאי שנא מדרבא ידאמר רבא יאיש אשתי הוא ואחר להורגו ולא להורגה על פלוני בא מצמרפין להורגו דמלתא דפשיטא היא: בתרי גופי פלגינן בחד גופא לא פלגינן (דף י. ושם) וקאמר התם מהו דתימא אדם קרוב אצל עצמו אמרינן אחי חזקה בעלמא °בלא עדים אפ״ה אי אמר זה בני נאמן לפטרה מיבום וכדמפרש טעמא לקמן מגו דאי בעי פטר לה בגט והלכך מה לו לשקר דסד"א לא אתי מה לי לשקר ומרע ליה לחזקה קמ"ל נאמן. והאי דקתני זה בני נאמן ה"ה דאי אמר יש לי בנים נאמן להתירה אלא משום סיפא אנטריך ליה למיתני זה אחי אינו נאמן לאשמועינן דלתת לו מחלקו הוא נאמן ולא לירש עם שאר אחין תנא נמי רישא זה בני ומיהו סיפה דקתני זה אחי אינו נאמן לא בהיתר ולא באיסור של שוק מיירי דהא ודאי אפי׳ שתק אסורה כיון דמוחזק לן באחי ולא בבני אלא לענין לירש עם אחיו קאמר דאינו נאמן א"נ איכא למימר דהכי קאמר האומר זה בני נאמן ואע"ג דמוחוק לן באחי זה אחי אינו נאמן לאסרה אם היא בחוקת מותרת כגון דלא מוחוק לן לא באחי ולא בבני: הואיל ובעל שאמר גרשהי אם אשהי נאמן. והלכך מגו דאי בעי אמר גרשתי ותפטר מהיבום כי אמר נמי יש לי בנים נאמן. וטעמא דבעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן היינו משום דאי בעי מגרש לה השתא בפנינו: **א"ר יוסף מריה דאברהם כו'.** רב יוסף חלה ושכח תלמודו כדאמרי' במסכת נדרים (דף מא.) ושמועות ששמע מרב יהודה רבו קודם חליו ועכשיו מחקשה בהן היה נותן אל לבו וחמה אם שמע כן והיה מתרצן מדעתו וה"ק רבש"ע אפשר ששמעתי מרב יהודה שינוי גדול כזה דחלי תניא המשנה דקחני זה בני נאמן חולה טעמא בדלא אניא בדבר שאינו במשנה ובברייתא הך דבעל שאמר גרשמי את אשתי דמימרא בעלמא היא וגם היא לריכה טעם אחר ותולה את העיקר בטפל לו: אלא אי. אמר לי רב יהודה הכי אמרה: אמר שמואל הואיל וכידו לגרשה. דמגו דאי בעי מגרש לה ופטר לה בגיטא מיבום כי אמר נמי זה בני נאמן. ה"ג אלא אי אתמר הכי אחמר אמר שמואל הואיל וכו': בעל שאמר גרשםי אם אשםי נאמן. לפטרה מיבום: אינו נאמן. דאם איתא דגרשה קלא אית לה למלחא הלכך לא אמרי׳ מה לי לשקר דכמה לי לשקר במקום עדים דמי ומיהו כי אמר זה בני נאמן דהתם ודאי איכא למימר הואיל ובידו לגרשה: **מנפח**

ליורשו פשיטא. דמגו דאי בעי יהיב ליה במתנה כי אמר נמי בני הוא ויירשני נאמן. ואי משום נכסים הבאים לאחר מיכן אתא לאשמועינן דאע"ג דאין יכול להקנותן נאמן הא לאו מלחא היא דודאי אינו נאמן דהא ליכא למימר מגו ואע"ג דדרשינן לעיל (דף קכו:)

יכיר [דברים כא] בלריך היכרא ואוקמינן דהאב נאמן אפילו לנכסים הבאים לאחר מיכן אי נמי שנפלו לו כשהוא גוסס ה"מ גבי חלק בכורה דידעינן שהוא בנו אך אינו ידוע אם בכור הוא אם לאו ואתא קרא למימר דכיון דידעינן דבנו הוא נאמן לומר בכורי הוא אבל היכא דלא ידעינן אי בנו הוא או לאו לא מהימנינן ליה אלא לנכסים שיש לו עכשיו משום דאיכא למימר מגו: לפטור אשתו מן היבום אלטריכא ליה. למתניתין למיתני האומר זה בני נאמן דסד"א לא תנשא לשוק בלא חלינה כדלקמן: הא נמי מנינא. בקדושין פרק האומר: בשעת מיתתו. אורחא דמלתא נקט: יש לי בנים. וחין חשתו זקוקה ליבם נאמן ותנשא לשוק. ולקמיה מוקי לה בדלא מוחזק לן לא באחי ולא בבני: יש לי אחין. וזקוקה ליבס: אינו נחמן. לחסרה וטעמא מפרשי׳ לקמיה: ומשני החם דלא מוחוק לן. האי גברא בשעת מיתה לא באחי ולא בבני וקיימא הך אתתא בחוקת שאינה זקוקה ליבם דספק ספיקא הוא שמא יש לו בנים ואת"ל אין לו שמא גם אחין אין לו ומותרת לשוק דהכי מוקמי׳ לה התם בקדושין [סד.] משום דבעי לאוקמה אפי׳ כר׳ נתן דאמר נאמן לאסרה שאם אמר יש לי אחין נאמן וההיא דר' נתן מוקמינן לה

התם במוחזק לן דאית ליה אחי ולא ההוא מוחזק לן בבני אבל מתני׳ דהתם דקתני יש לי בנים נאמן יש לי אחים אינו נאמן בדלא מוחזק לן לא

באחי ולא בבני כדפרישית הלכך אמר יש לי בנים אחזקה קמייתא הוא דמוקי לה הלכך נאמן ונ"מ דאפי' אי אתי אח לאחר מכאן ואמר אחוהי דמיתנא הוינא (כ) לא כל כמיניה דאהני דבוריה יו [לאחזוקי] לחזקה אמר יש לי אחין ואין לי בנים לאו כל כמיניה דמפיק לה מחזקה: הכא. אתי לאשמועינן דאע"ג דמוחזק לן בגויה דאית ליה

והיינו פלגינו דיבורא. דהא חד דיבורא הוא ולגבי האי מהימן ולא מהימן לגבי האי

מוסף תוספות י. א. [ד]היינו גזירת הכתוב דכתיב יכיר דכיון שהדבר ידוע שהוא בנו נאמן לומר כי זה הבכור. לנינו יונה, ועיין לשנ"א. ב. [ו]אפי" לישראל נמי לא הוה לן למישרי לפי מה שאנו סבורין דמיגו לחצי טענה סבורין דמיגו רחצי טענה לא אמרינן. רמנ"ין. ג. דהא לא איכפת ליה לבעל אם אינה נשאת לכהן והיה לו לגרשה כדי שלא תזקק ליכם ותנשא לישראל, וכשבאין לפנינו על כרחיוו אוו מאמיויז שאם אינה זקוקה ליבם שאם אינה זקוקה יבם מפני טענה זו שטען מתרת אף לכהן, שס. T. דבעל כאשתו לענין עדות. מוס' סנסדרין י. ה. מיגו דמהימן להורגו מהימן להורגה. שס.

תרי גופי נינהו. ומשום הכי פלגינן דבורא אבל בחד מלתא כי האי מלתא

> לאשה לא מהימן: בחרי גופי. בועל ואשה פלגינן דלגבי בועל אנו מאמינין כל העדות: בחד גופא. למפרע ולהבא באשה אחת: ל) נראה דנ"ל ודוהא על זנות ראשוו דשוב אמר וכו׳

אשונו לאבי אאלמא פלגינן דבורא לגבי נואף נאמן ולגבי אשתו אינו נאמן: ומשני נואף ואשתו

וליכא מגו נמצא שלא גירש אשתו למפרע והשתא נמי לא גירש דאיהו לא טעין אלא גירושי מפרע אנן טענינן ליה בתמיה. והלכך כל היכא דאמר בעל גרשתי אתמול לא מהימנינן ליה כלל דמגו דלא מהימן לגבי מפרע לא מהימן להבא דלא פלגינן דבורא ולא משכחת

אמעשה דלשעבר כלל אלא אהנהו דלהבא מה לו לשקר הרי יכול לגרשה. כן נראה בעיני: דאמר רבא. בעל שאמר בפני ב"ד: פלוני בא על אשםי הוא ואחר מלטרפין להורגו. לבועל ולא להורגה דאלל אשתו פסול הוא לעדות אלמא פלגינן האי עדות דלבועל מהימן